

Příloha č. 2

KREATIVNÍ BRIEF

Petr Brandl. Příběh bohéma
Petr Brandl. The Story of a Bohemian.

Místo konání: Valdštejnská jízdárna

Termín: říjen 2023 – únor 2024

Kurátorka: Andrea Steckerová

Anotace

Petr Brandl (1668 Praha – 1735 Kutná Hora) je symbolem barokního umění v Čechách. Stal se nejvíce vyhledávaným malířem pracujícím pro aristokracii, šlechtu i zástupce z řad církve a byl nejlépe placeným umělcem své doby.

Výstavní projekt je koncipován jako vyprávění dvou paralelních příběhů: „příběh“ děl malíře a „příběh“ jeho života. Proto byla zvolena chronologická linie, která nejlépe dovolí tyto příběhy propojit a současně divákovi umožní lepší orientaci ve výstavě. Kromě prezentace stěžejních a ikonických Brandlových děl výstava prvně veřejnosti předvede díla nově objevená či zrestaurovaná.

Zdůrazněn bude Brandlův originální malířský rukopis, který byl na svou dobu velice moderní a snese srovnání s Rembrandtovou malbou, byť Brandl díla velkého holandského malíře nemohl znát. V dynamické a temperamentní malbě se reflektuje také malířova povaha. K jeho charakteru, jeho neřestem a osobním problémům se dochovala řada archivních dokumentů, které jej vykreslují jako rebela, který odmítal roli konvenčního malíře spoutaného cechovními pravidly, jako člověka, který za sebou nechal spoustu dluhů, které jej nakonec uvrhly do vězení. Zmapovány máme také celoživotní spory s manželkou o výživné na děti.

Brandlovy malby budou doprovázet práce jeho slavných předchůdců (Karel Škréta, Michael Leopold Willmann), ale také současníků, s nimiž Brandl spolupracoval a pojilo jej přátelství (Michael Václav Halbax a sochař Matyáš Bernard Braun). Zdůrazněn bude také Brandlův vliv pro nadcházející generace malířů, kteří ještě jedno dlouhé století věrně následovali Brandlův malířský styl.

Výstava si také klade za cíl zodpovězení mnoha otázek: proč byl Brandl nejlépe placeným umělcem své doby, proč se stal nejvíce vyhledávaným malířem mezi objednateli, proč byl pro nadcházející generace malířů jednou z nejvíce inspirativních postav a jak může jeho dílo promluvit k současným tvůrcům.

Co je klíčové sdělení výstavy? S čím má návštěvník výstavu opouštět?

Návštěvník má dostat co nejširší povědomí o tvorbě a životě nejvýznamnějšího umělce baroka v Čechách, šířeji se mu má dostat i poučení o době, v níž Brandl tvořil. Návštěvník by měl odcházet plný rozmanitých emocí, které ostatně barokní díla vzbuzují, neboť emoce jsou jedním ze stěžejních vyjadřovacích prostředků doby baroka. Má být pohnut krásou bravurně namalovaných obrazů, má být zasažen zaznamenanými příběhy – biblickými plné osudovosti, tragédie, či naopak nabádající k meditaci a rozjímání. Současně se však může pousmát nad malovanými „vtipy“ Brandlových žánrových děl s pokoutnými felčary a náruživými kuřáky. Návštěvník výstavy má odcházet s podstatnou informací, a to, že život umělce je nerozlučně spjat s jeho tvorbou. Za téměř každým Brandlovým dílem se totiž v pozadí skrývají momenty z jeho bohémsky vedeného života. Právě Brandlova lidská stránka může být návštěvníkovi výstavy blízká a sympatická, neboť jej přibližuje „obyčejnému smrtelníkovi“ se všemi jeho chybami a neřestmi. Jinými slovy – i geniální umělec je jen člověk.

Jak má výstava působit?

Po architektonické stránce by měla působit spíše minimalistickým dojmem a to i z důvodu jisté „dekorativnosti“ a tvarové bohatosti Brandlových děl. Rozměrným oltářním plátnům musí být věnován značný prostor kvůli nutnému odstupu. Prioritou je přehlednost a jasná/čistá struktura členění výstavy.

Klíčová slova, která výstavu charakterizují

- nekonvenčnost
- originální malířský rukopis
- modernost
- rebelantství
- emoce

Kdo je potenciální návštěvník výstavy?

<p>Core publikum / věrní návštěvníci Vyhledávají výtvarné umění a NGP navštívili v posledních 12 měsících. Cílem je posílit jejich loajalitu. Potenciální brand ambasadoři.</p>	<p>Zralí městští obyvatelé se zájmem o výtvarné umění: 25–65 let, z Prahy a velkých měst, zajímají se ve svém volném času primárně o kulturu, jsou zvyklí pravidelně navštěvovat kulturní akce a zajímá je výtvarné umění.</p>
<p>Občasní návštěvníci Za posledních 12 měsíců navštívili pravděpodobně jen jednu výstavu výtvarného umění. Cílem je posílit povědomí o NGP, přitáhnout k návštěvě.</p>	<p>Zralí aktivní Češi: 25–65 let, z celé ČR, kteří navštěvují typicky pouze 1 výstavu za rok a to od jakékoliv instituce.</p>
<p>Návštěvníci ze zahraničí – středoevropský prostor</p>	<p>Zahraniční turisté: 25–65 let, ze Střední Evropy, jsou zvyklí cestovat a poznávat, objevovat. Zajímají se o historii a kulturu. V Praze obdivují architekturu, kulturu. Návštěvu výstavy neplánují dopředu,</p>

	rozhodují se na základě okamžitého impulsu.
K oslovení – Výzva k první návštěvě Cílem je přilákat je k první návštěvě a naučit je se vracet.	<u>Rodiny s dětmi</u> <u>Školní skupiny</u> <u>Skupiny se speciálními potřebami</u>

Co je komunikačním cílem?

Vybudovat povědomí, že NGP pořádá výstavu Petra Brandla, nejznámějšího umělce doby baroka v Čechách. Vizuál vzbuzuje potřebu výstavu navštívit.

Jaký je plánovaný rozsah výstavy?

Cca 120 exponátů celkem (9 oltářních děl rozměrů cca 4 x 3 metry, a největší exponát výstavy – 3 v x 5 š)

- cca 100 obrazů
- cca 20 archivních dokumentů
- 2 plastiky

Úvod – vstupní část

- krátký úvodní text
- po straně život v datech, tiráž

Struktura výstavy:

- základní páteří výstavy je **chronologická linie**, která je v určitých místech přerušena makrotématy (např. portrét, technika malby ad.). Chronologická linie je zvolena z toho důvodu, protože na jejím základě je možné prezentovat nesmírně zajímavou genezi Brandlova malířského stylu a techniky a současně umožňuje „vyprávění“ malířova osobního života. Níže tedy uvádím jednotlivá tematická seskupení, která budou začleněna do chronologického příběhu Brandlovy tvorby a života.

I. Školení

- Ukázky děl Brandlova oficiálního učitele Kristiána Schrödera + ukázky děl, které Brandl mohl zhlédnout v císařské hradní obrazárně, kde se učil kopírovat a poznávat díla předních evropských umělců.

Palma il Vechio, Madona se svěťci,
Správa Pražského hradu

Kristián Schröder – kopie, Madona se svěťci,
zámek Libochovice

Ukázka způsobu školení: 1. originál Domenico Fetti 2. kopie Schröder 3. kopie Brandl

II. Inspirace a vlivy

- Tato dílčí kapitola blíže představí Brandlovy malířské předchůdce (Karel Škréta) a současníky (Michael Václav Halbax ad.), z jejichž díla se Brandl mohl poučit a inspirovat se jimi. Některé ukázky těchto vztahů budou prezentovány jako dvojice obrazů.

Karel Škréta, Zvěstování Panně Marii,
kostel sv. Ignáce, Jičín

Petr Brandl, Zvěstování Panně Marii,
klášter Svatá Hora

III. Brandl jako portrétista

- Tento oddíl výstavy blíže představí Brandlovu portrétní tvorbu (zhruba jedna desítka děl). Ukáže tak i honorovanou a z hlediska kulturně historického zajímavou Brandlovu klientelu (hrabě František Antonín Špork). U vybraných děl budou prezentována také stylová východiska – vliv holandské portrétní malby (Nicolas Maes).

1. Petr Brandl, Podobizna hraběte Fr. A. Šporka, zámek Frýdlant
2. Nicolas Maes, Podobizna Cornelise de Hove, Mauritshuis, Haag
3. Petr Brandl, Podobizna neznámého šlechtice v modrém plášti, NGP

IV. Žánrové malby

- Brandlovo jméno bývá tradičně spojováno s oltářními plátny s náboženskou tematikou. Malíř měl však širší námětový rejstřík a věnoval se také žánrové malbě, kterou po ikonografické stránce pojmal velice originálním a netradičním způsobem.

Petr Brandl, U felčara a protějšková kompozice U mastičkářky, klášter Nová Říše

V. Oltářní plátna z kostela sv. Markéty na Břevnově

- Brandl pro klášterní kostel benediktnů sv. Markéty na Břevnově namaloval celkem 8 oltářních pláten, která jsou jedním z vrcholů jeho tvorby. Na jejich koncepční podobě se aktivně podílel zadavatel opat Daniel Zinke, jehož podobizna od Brandla bude též vystavena.

Smrt poustevníka Vintíře

Zázrak sv. Otmara

Smrt sv. Benedikta

VI. Brandl – Braun

- Tento oddíl výstavy návštěvníkovi zprostředkuje méně známý fakt a to provázanost tvorby dvou velikánů barokního umění v Čechách Brandla a Brauna. Umělci spolupracovali na několika zakázkách (v rámci výzdob oltářů) a Brandl se inspiroval Braunovým slavným sousoším Vize sv. Luitgardy na Karlově mostě.

Matyáš Bernard Braun,
Vize sv. Luitgardy, NGP

Petr Brandl, Vize sv. Luitgardy, kostel
Nanebevzetí Panny Marie, Sedlec u Kutné Hory

VII. Brandlova technika malby

- Cílem tohoto tematického celku je zdůraznit a poukázat na Brandlovu nekonvenční a originální techniku malby. Do nezaschlé barevné vrstvy zasahoval prsty, násadou štětce nebo nehty. Jeho rukopisné vyjadřování má mnoho styčných bodů s Rembrandtem, přesto, že Brandl jeho tvorbu nemohl znát. Tento oddíl návštěvníkovi více odkryje pozadí vzniku děl a to i prostřednictvím rentgenových snímků v měřítku jedna ku jedné k obrazu. Prezentovány budou také makrofotografie odhalující zajímavé detaily z Brandlovy malby.

Simeon s Ježíškem

RTG snímek

makrofotografie / detail

VIII. Následovníci a pokračovatelé

- Brandlův malířský styl byl velmi inspirativní pro nadcházející generace malířů – někteří na jeho tvorbu reagovali ještě za jeho života (K. F. Bentum a V. V. Reiner). V tomto oddíle budou prezentována díla dokládající Brandlův nesmírný vliv a jeho pozici na umělecké scéně coby malířské autority.

Philip Christian Bentum, Podobizna Františka Krakovského z Kolowrat, kolowratská sbírka

Petr Brandl, Podobizna Františka Samuela Wussina, OG Liberec

IX. Kopie podle Brandlových děl

- Tato stručná kapitola výstavy ukáže, že Brandl patřil již za svého života mezi nejčastěji kopírované malíře. Kopie jeho děl vznikaly ještě v první polovině 20. století.

Petr Brandl, Kající sv. Máří Magdalena – originál v NGP, další 3 díla – kopie podle Brandla

Dominanty výstavy pak budou tvořit velkoformátová díla – oltářní plátna a pak zejména stěžejního Brandovo dílo objednané hrabětem Františkem Josefem Černínem – Historie Josefa Egyptského. U tohoto díla bude prezentována dokumentace z průběhu restaurování.

Kristův křest, kostel sv. Jana Kř. Historie Josefa Egyptského, zámek Jindřichův Hradec,
Manětín, 323 x 223 cm 292 x 511 cm

V chronologické linii budou prezentovány **archivní dokumenty** – cca 20 kusů. Na jejich základě návštěvník obdrží také zprávy o Brandlově privátním životě.

Informace k Brandlovu životu mohou být návštěvníkům zprostředkovány formou audio podcastu, či jiného audio formátu. Pro výstavu lze využít stávající on line databázi (www.petrbrandl.eu), která může vhodně rozšířit web NGP (nutno počítat s úpravou designu).

Hlavní motiv

Lze vybrat jakékoli Brandlovo dílo a to i s využitím detailu (nebo makro fotografie).

Preference kurátora:

detail z Brandlovy Vlastní podobizny, NG

detail z Podobizny šlechtice v modrém plášti, NG

Detail Simeon s Ježíškem, NG

Obrazovou dokumentaci je na vyžádání možné poslat přes úschovnu a díla s fotografiemi je možno také nalézt na: www.petrbrandl.eu.

Ukázky výstavní grafiky

Popisky: umístění a velikost písma vstřícné i lidem se slabším zrakem, dyslektikům a seniorům, lidem na vozíku apod. Klíčová je čitelnost textů i popisek.

krátká popiska díla Petr Brandla vzor:

PETR BRANDL

(1668 Praha/Prague – 1735 Kutná Hora)

Podobizna Jana Samuela Františka Wussina, 1703

Portrait of Jan Samuel František Wussin, 1703

Zapůjčeno Oblastní galerií v Liberci

Courtesy of the Regional Gallery in Liberec

rozšířená popiska k dílu Petra Brandla vzor:

PETR BRANDL

(1668 Praha/Prague – 1735 Kutná Hora)

Uzdravení slepého Tobiáše, kolem 1705

The Healing of the Blind Tobit, c. 1705

Příběh o zázračném uzdravení slepého Tobiáše líčí apokryf sepsaný ve 3. století př. Kr. v Egyptě. Stařec přišel o zrak, když venku odpočíval a ptačí trus zasáhl jeho oči. Tobiášův syn s pomocí archanděla Rafaela našel lék, kterým slepotu vyléčí – žluč z ryby. Přiložil ji otci na oči a on zázračně prohlédl. Brandl scénu pojednal dle dobové představy o světě jako divadle (*theatrum mundi*). Schodiště připomíná jeviště, na němž se postavy v životní velikosti projevují výraznými gesty podobně jako herci. Pozadí scény s portikem pak tvoří jakousi divadelní kulisu. V divákovi měl být vzbuzen dojem, že se před ním vskutku odehrává příběh a že je svědkem zázraku. Dílo, jehož původní provenienci neznáme, mladý umělec podepsal velkými písmeny s přípisem *invenit et pinxit* – tedy „vymyslel a namaloval“.

The story of the miraculous healing of the blind Tobit is described in an apocryphal story written in the 3rd century B.C. in Egypt. The old man lost his sight when he was resting outside and his eyes were hit by a bird's droppings. With the help of the archangel Raphael, Tobit's son found a remedy that would heal the blindness – fish gall. He anointed his father's eyes with it and his sight was miraculously restored. Brandl treated the scene according to the period idea of the world as a stage (*theatrum mundi*). The staircase is reminiscent of a stage, on which life-size figures gesticulate distinctly like actors. The background of the scene with a portico forms a kind of stage backdrop. The spectators are to feel that the story is actually taking place here and they are witnessing a miracle. The young artist signed the work, whose original provenance is unknown, in capital letters followed by an inscription *invenit and pinxit*, i. e. „invented and painted“.

Muzeum hlavního města Prahy

Prague City Museum

Media mix kampaně

Online + sociální sítě

Outdoor

Print

TV

Radio

PR

Možnost zapojení Brandlových děl v pražských kostelech

Po domluvě s příslušnými farnostmi lze jako doplněk k výstavě návštěvníkovi doporučit prohlídku Brandlových děl, která jsou umístěna *in situ*. Dále také upozornit na místa malířova působení (domy, kde bydlel atd.). Zde možno využít stávající on line databáze (www.petrbrandl.eu) a jednotlivé lokality propojit s díly.

Vidění sv. Terezie, kostel sv. Josefa

Brandlova oltářní plátina – kostel sv. Markéty

Podklady pro grafika za oddělení rozvoje publika – doprovodné programy, lektorské studio

Možné využití QR kódů k vybraným dílům ve výstavě – po rozkliku: gify (vlastní ilustrátor), hudba, mluvené slovo nebo krátký text – grafická úprava.

Speciální popisky – dětská stezka ve výstavě (rozsah max. 15 děl, ČJ)

Pracovní listy zdarma ke vstupence pro děti a jejich doprovod – ČJ, UA

metodické materiály pro pedagogy (ČJ)

informační tabule o aktivitách na výstavě – vstupní prostor (ČJ, AJ)

QR kódy u vstupu i ve výstavě s doprovodným programem

popisky k aktivitám na balkonech (ČJ, AJ)

směrovky balkony – orientační systém (ČJ, AJ)

umístění doprovodných materiálů na webu: (textový, vizuální, zvukový materiál doplňující výstavu), speciální popiska, námět k aktivitě – možná spolupráce se současným vizuálním umělcem

Ostatní požadavky na propagační grafiku

Návrh reflektuje vizuální identitu NGP.

Kompletní pravidla práce s logem a propagační grafikou ke stažení zde:
<https://ngp.brandcloud.pro/link/P29ZanG1>